

MILJÖARKEOLOGISKA LABORATORIET

RAPPORT nr. 2011-45

Miljöarkeologisk analys av 5 prover från
Vika Kyrkby, Vika sn, Falu kommun,
Dalarna.

Sofi Östman

INSTITUTIONEN FÖR IDÉ – OCH SAMHÄLLSSTUDIER

Miljöarkeologisk analys av 5 prover från Vika Kyrkby, Vika sn, Falu kommun, Dalarna.

Sofi Östman

Inledning

Analysen gäller fem jordprover från en arkeologisk undersökning i Vika kyrkby, Falu kommun. Undersökningen omfattas av ett långhus och provtagningen är koncentrerad till de stolphål som kom fram under utgrävningen. Även en härd är provtagen. Enligt arkeologerna är detta ett treskeppigt långhus, 17 m långt och 6 m brett. Det överensstämmer med övriga hus som är hittade i området och dessa har en datering till ca 800-1050 e. Kr. Under utgrävningen hittades reduktionsslagg samt ugnsväggfragment, vilka tolkats som rester av en förhistorisk järnframställning.

Provbehandling

Proverna var fuktiga vid ankomst och förvarades därmed i torkrum (+30°) tills de blev helt torra. Ca 10g subsamplades för framtida analyser, eventuellt markkemisk-fysikalisk analys. Framprerarerandet av material gjordes genom floterings med sållar på 2 mm och 0,5 mm. Det framtagna materialet torkades åter och sorterades under en stereolupp. Volymen på proverna mättes innan floterings samt efter torkning och sortering. Mängden träkol uppskattades enligt en 3-gradig, relativ skala: xxx = mer än hälften av provet utgörs av träkol, x = enstaka eller inga träkol i provet.

Resultat

Det var ett ganska så magert material som dök upp vid undersökningen av makrofossilproverna. Totalt kom det fram 4 ½ förkolnade fröer i form av åkerspergel och svinmålla samt ett linfrö. Det är snarare förekomsten av ben som dominerar, framförallt i prov 5. De brända benen är mestadels svarta och något vita. Även järnslaggen representerar en stor del av materialet och finns i alla de undersökta proverna. Antalet träkol varierar från enstaka eller inget alls till en mängd något mindre än hälften.

Sammanfattning och tolkningar

Resultatet av denna undersökning gav ett magert arkeobotaniskt material i form av två arter av åkerogräs/ruderatväxter samt ett frö av lin. Brända linfrön hittas ibland i forntida huslämningar i Sverige, oftast i bosättningar daterade till äldre järnålder (Viklund 2011). Desto rikare var benmaterialet som främst dyker upp i härden, men även finns i några av stolpkanalerna. Förekomsten av någon form av järnproduktion avspeglas i proverna tack vare en representation av små slaggbitar och glödskal i alla prover. Någon funktion går inte med utgångspunkt i detta material att bekräfta, förutom att man utifrån benkoncentrationen i härden kan bekräfta någon form av mathållning. Stolpkanalerna visar ett överensstämmande material och det verkar röra sig om en likartad deposition.

Referenser

Viklund, K 2011. Flax in Sweden: the archaeobotanical, archaeological and historical evidence. *Vegetation History and Archaeobotany*. DOI: 10.1007/s00334-011-0325-z

Bild 1. Frö av lin (*Linum usitatissimum*). Foto: Sofi Östman

Tabell 1. Provinformation

MAL nr 11_0043	Anläggning	Växtmaterial (förkolnade fröer)	Övrigt material	Träkol	Volym innan flotering (L)	Volym efter flotering (ml)
1	A 43 Stolpkanal	1 Åkerspergel (<i>Spergula arvensis</i>)	3 Brända ben, 4 glödska av järnslag	x	1,4	7
2	A 78 Stolpkanal		Stora delar av både brända ben och järnslag, ej räknat.	xx	1,4	50
3	A107 Stolpkanal	½ Svinmålla (<i>Chenopodium album</i>)	1 bit järnslag	xx	1,2	7
4	A112 Stolpkanal	1 Lin (<i>Linum usitatissimum</i>)	3 bitar järnslag, Mycket träflisor	x	2,1	100
5	A105 Härd	2 Svinmålla (<i>Chenopodium album</i>)	Stort material av brända ben och djurtänder	xx	0,2	10

Bild 2. Bild och anläggningstolkning av Dalarnas museum.

